

S. Sayısı : 215

Köy Enstitüleri Kanununa ek kanun tasarısı ve Tarım, Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonları raporları (1/190)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 820, 6 - 1403

21 . V . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 5 . V . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
E. Peker

Gerekçe

3803 sayılı kanun, Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin aylıklarını Enstitüden çıkar çıkmaz ilk defa 20 lira, 6 ay hizmetten sonra 30 ve 15 yıl hizmetten sonra da 40 lira gibi küçük miktarlarda tesbit etmiş fakat buna mukabil bu gibi öğret menlere arazi ve istihsal vasıtası verilmesi esası kabul edilerek bunların köyde müstahsil bir duruma getirilmesi suretiyle gelir kaynaklarının ve geçim vasıtalarının artırılması gayesi güdülmüştür.

Halbuki uygulamada bir kısım öğretmenlere tâyin olundukları köylerin arazi durumunun müsait olmaması dolayısıyla arazi verilemediği gibi bir kısım köy bütçelerinin müsaadesizliğine binaen kamulaştırma yoluyla arazi sağlamak da mümkün olamamakta ve binnetice müstahsil duruma sokulamıyan bu gibi öğretmenlerin gelirleri bunların aynı zamanda müstahsil olacakları düşüncesiyle küçük miktarlarda tesbit edilmiş bulunan aylık ücretlerinden ibaret kalmaktadır.

Keza Enstitüyü bitirerek köylerdeki okullara tâyin edilen öğretmenlere arazi verilmekle beraber bunlar derhal müstahsil hale geçmemekte ve her bölgenin iklim ve ekim durumuna göre bir yıla kadar değişen bir süre sonunda ancak istihsal sağlayabilmektedirler. Bunların da bu dönem içindeki geçim vasıtaları sadece yukarıda yazılı yıllık ücretlerinden ibaret klmaktadır.

Binaenaleyh gerek çeşitli sebeplerle kendilerine hiç arazi verilmemiş olanlara gerekse Enstitüyü bitirecek köyde işe başlayanlardan arazi verilmiş olduğu halde iklim ve mevsim icabı derhal müstahsil hale geçmeleri mümkün olmıyanların aylık istihkaklarına bu eksikliği karşılamak üzere, istihsal tazminatı adıyla bir miktar ilâve yapılması zarurî görülmüş ve bu maksatla ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bu tasarı 1947 yılı bütçesine ayrıca bir ödenek ilâvesini istilzam ettirmeyip geçici madde de gösterildiği üzere bu maksatla yapılacak giderler Millî Eğitim Bakanlığı 1947 yılı bütçesinin 546 ncı bölümünün 5 nci maddesindeki ödenekten karşılanacaktır.

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tarım Komisyonu

Esas No. 1/190

Karar No. 12

30 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan kanun tasarısı Millî Eğitim Bakanı hazır olduğu halde Komisyonumuzca görüşülmüştür.

Bakanlığın gerekçesinde ve izah olunduğu veçhile Enstitü mezunu öğretmenlerin müşkül durumlarını bir derece azaltmak için vâkı teklif yerinde görülerek kabul edilmiş ise de tahsisatın azlığı nazara alınarak 20 liralık tazminatın 25 lira olarak kabulü Komisyonumuzca muvafık görülmüştür.

Havaleleri gereğince Millî Eğitim Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa

sunulur.

Tarım Komisyonu

Başkanı

İzmir

R. Köken

Aydın

N. Göktepe

Denizli

K. C. Öncel

Malatya

M. N. Karaköylü

İmzada bulunamadı

Seyhan

K. Ener

Bu rapor Sözcüsü ve

Kâtip

Manisa

H. Öztarhan

Denizli

Çorum

N. Atalay

C. Çalgüner

İzmir

S. Gülcüoğlu

Maraş

A. Yaycıoğlu

Sinob

E. Kök

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/190

Karar No. 10

6 . VI . 1947

Yüksek Başkanlığa

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Kanun tasarısı Millî Eğitim Bakanlığınca Temsilcisi hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca görüşülmüştür.

Bakanlığın ve Tarım Komisyonunun gerekçesinde izah olunduğu veçhile Enstitü öğretmenlerinin müşkül durumlarını bir derece azaltmak için vâkı teklif yerinde görülerek kabul edilmiş ve Tarım Komisyonunun gerekçesinde belirtildiği gibi tahsisatın azlığı nazara alınarak yirmi liralık tazminatın yirmi beş lira olarak kabulü Komisyonumuzca da muvafık görülmüş-

tür.

Havaleleri gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Ko. Başkanı

Manisa

R. N. Edgüer

Kâtip

Urfa

S. K. Yetkin

İzmir

E. Çınar

Tekirdağ

E. Ataç

Bu rapor Sözcüsü

Diyarbakır

C. Dursunoğlu

Çorum

Balıkesir

E. Çeliköz

Kars

T. Taşkıran

Trabzon

Z. Molaoğlu

H. İlgaz

Maraş

E. Soysal

Trabzon

M. R. Tarakçoğlu

— 3 —

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No 1/190
Karar No 120

13 . VI . 1947

Yüksek Başkanlığa

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 21 . V . 1947 tarihli ve 6/1403 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Tarım ve Millî Eğitim Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilerek Millî Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sırer ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Köy Enstitüleri Kanununun ikinci maddesinde ve Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanununun 6 ncı bölümünü teşkil eden maddelerde belirtilen hükümlere göre köy okulunun bulunduğu köy sınırı içindeki ziraata elverişli araziden öğretmenin ve ailesinin geçimine ve okul talebesinin ders tatbikatına yetecek miktarda arazinin okula tahsisi gerekmektedir. Buna mukabil de yine 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununun 7 nci maddesinde bu öğretmenlere verilecek ücret ayda 20 lira olarak tesbit edilmekte ve bunun altıncı ders yılı başında 30 ve 15 nci ders yılı başında 40 liraya çıkarılacağı yazılı bulunmaktadır. Şu hükümlerin mukayesesinden anlaşıldığına göre öğretmen, kendisinin ve ailesinin geçimini, geniş ölçüde, okula tahsis edilecek araziden müstahsil vaziyete geçerek temin edecektir .

Arazi hususunda tatbikatta iki türlü aksaklık husule geldiği görülmüştür.

1. — Bazı köylerin arazi durumunun ve bazıların köy bütçelerinin müsaadesizliği sebepleriyle öğretmenlere gerekli arazi temin edilememekte ve bu suretle öğretmenler müstahsil vaziyete geçerek geçimlerini sağlayamamaktadırlar.

2. — Köye tâyinlerinde hemen arazi tahsis edilen öğretmenler de tâyin edildikleri mevsime ve köyün bulunduğu mahallin iklimine göre ekseriya uzun müddet müstahsil vaziyetine geçememektedirler.

Bunlara ilâveten tahsis edilen arazinin ve

rimsizliği ve sair sebeplerle istihsal azlığının da geçime tesir ettiği de görülmektedir.

Yukarıda arzedilen hallerde köy öğretmenlerinin geçimi yalnız 20 liradan ibaret ufak bir paraya kalmaktadır ki bunun da mühim sıkıntılar doğurduğu tabii bulunmaktadır.

Tasarı bu manzurları kısmen onliye bilmek üzere gerek kendilerine arazi verilemeyen ve gerekse ilk tâyin edilmesi sebebiyle hemen müstahsil vaziyetne geçmesi mümkün olmıyan öğretmenlere istihsal tazminatı adıyla ayda 20 lira verilmesini sağlamak maksadıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

Tasarı, Komisyonumuzca da uzun tartışmalardan ve incelemelerden sonra esas olarak kabule değer görülmüş ise de görüşmeler neticesinde bu tedbirin dâvayı esasından halleder olmadığı ve bunun için esaslı tedbirler düşünülerek işin kökünden halli gerektiği sonucuna varılmış ve Hükümetin de bu noktada Komisyonla mutabık ve esasen bu konuyu katî şekilde halledecek çalışmalar yapılmakta olduğu ve süratle bu tedbirleri ihtiva edecek bir tasarının Meclise getirileceği ifade edildiğinden Komisyonumuz tasarının geçici bir süre için yürürlükte kalmasını uygun bulmuş ve bu süre içinde gerekli tasarının gelmesini temin için tasarının yürürlük maddesini ona göre belirtmiştir.

Tasarının birinci maddesinde de şu değişiklikler yapılmıştır. Komisyonumuz enstitüden mezun olanların bu haktan faydalanmalarını altı ay için kabul etmiş ve bu suretle altı ay sonunda öğretmenlerin müstahsil vaziyete geçmelerini sağlamak istemiştir. Bu esasa göre 1946 yılı mezunlarına verilecek istihsal tazminatının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi kovalıyan ay başından itibaren verilmesi gerektiğinden bu kayıt da maddeye eklenmiştir.

Tasarıda diğer komisyonlar bu tazminatın 25 liraya çıkarılmasını uygun bulmuşlardır. Komisyonumuz da bu noktaya iltihak etmiştir.

Yukarıda arzedildiği şekilde yapılan değişik-

likle tasarı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Edirne	Diyarbakır	İzmir
<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>C. Ekin</i>	<i>M. Birsal</i>
Kâtip		
Ankara	Ankara	Ankara
<i>F. Öymen</i>	<i>N. C. Akkerman</i>	<i>C. Gölet</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir
<i>N. E. Sumer</i>	<i>R. Alpman</i>	<i>E. Altan</i>

Balıkesir	Bursa	Bursa
<i>S. Örgüevren</i>	<i>S. T. Arsal</i>	<i>F. Bük</i>
Balıkesir	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>V. Dicleli</i>	<i>İ. H. Tigrel</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
Ekişehir	İzmir	Kırşehir
<i>A. Potuoğlu</i>	<i>S. Dikmen</i>	<i>Ş. Torgut</i>
Samsun	Tokad	Urfa
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>R. A. Sevengil</i>	<i>E. Tekeli</i>
	Yozgad	
	<i>S. İçöz</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenlerden;

a) 17 . IV . 1940 tarihli 3803 sayılı ve 19 . VI . 1942 tarihli 4274 sayılı Kanunlar gereğince kendilerinin işleme için okula arazi tahsis edilmiş olanlarla;

b) Enstitüden mezun oldukları yılda arazi tahsis edildiği halde derhal müstahsil duruma geçemiyenlere;

İstihsal tazminatı adıyla aylıkları ile birlikte ayda 20 lira verilir.

(b) Fıkrasına göre verilecek tazminatın süresi, öğretmenlerin Enstitüden mezun oldukları tarihten başlayarak bir yılı geçemez.

GEÇİCİ MADDE — Birinci maddede yazılı istihsal tazminatı, 1947 Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmındaki 546 ncı (3238, 3704, 3803, 4274, 4357, 4459 sayılı Kanunlar gereğince ödenecek Köy Okullarıyla Enstitüleri ve Köy Öğretmenleri ücret ve giderleri) bölümünün 5 ncı (Köy öğretmenleri gerekli yol paraları, donatım ve çalışma vasıtaları karşılıkları ve tazminat) maddesinden ödenir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenlerden,

A) 17 . IV . 1940 tarihli 3803 sayılı ve 19 . VI . 1942 tarihli 4274 sayılı Kanunlar gereğince kendilerinin işleme için okula arazi tahsis edilmiş olanlarla,

B) Enstitüden mezun oldukları yılda arazi tahsis edildiği halde derhal müstahsil duruma geçemiyenlere,

İstihsal tazminatı adıyla aylıklarıyla birlikte ayda 25 lira verilir .

B fıkrasına göre verilecek tazminatın süresi, öğretmenlerin Enstitüden mezun oldukları tarihten başlayarak bir yılı geçemez.

GEÇİCİ MADDE — Hükümetin geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy Enstitüleri Kanununa ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenlerden,

A) 14 . IV . 1940 tarihli ve 3803 sayılı ve 19 . VI . 1942 tarihli ve 4274 sayılı Kanunlar gereğince kendilerinin işleme için okul arazisi tahsis edilememiş olanlara,

B) Enstitüden mezun olanlardan Köy öğretmenliğine tâyin edilenlere hizmete başladıkları tarihten başlayarak altı ay müddetle,

İstihsal tazminatı adı ile aylıklarıyla birlikte ayda 25 lira verilir.

B fıkrasına göre Enstitülerin 1946 yılı mezunlarına verilecek olan istihsal tazminatı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi kovalıyan ay başından itibaren verilir.

GEÇİCİ MADDE — Hükümetin geçici maddesi ayniyle kabul edilmiştir.

Hâ.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim Bakanları yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>R. Peker</i>	Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı	<i>M. Ökmen</i>
<i>M. A. Renda</i>	Adalet Bakanı
Millî Savunma Bakanı	<i>Ş. Devrin</i>
<i>C. C. Toydemir</i>	İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı	<i>Ş. Sökmensüer</i>
<i>H. Saka</i>	Maliye Bakanı
Millî Eğitim Bakanı	<i>H. N. Keşmir</i>
<i>Reşat Ş. Sırer</i>	Bayındırlık Bakanı
Ekonomi Bakanı	<i>C. K. İncedayı</i>
<i>T. B. Balta</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı
Gümrük ve Tekel Bakanı	<i>Dr. B. Uz</i>
<i>T. Coşkan</i>	Tarım Bakanı
Ulaştırma Bakanı	<i>F. Kurdoğlu</i>
<i>Ş. Koçak</i>	Ticaret Bakanı
Çalışma Bakanı	<i>A. İnan</i>
<i>Dr. S. Irmak</i>	

M. E. K.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve 1948 yılı sonuna kadar yürürlükte kalır.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü madesi aynıyle kabul edilmiştir.